

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-06-07

Diarienummer N609-2592/24

Handläggare:

Sofie Fors Atterlöf och Fredrik Johansson

E-post: sofie.atterlof@grundskola.goteborg.se

Yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborg i mål nr 6279-24

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden översänder förvaltningens förslag till yttrande enligt bilaga 1, daterat 2024-06-07, som sitt yttrande till Förvaltningsrätten i Göteborg.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Grundskolenämnden beslutade den 21 maj 2024 om verkställighet av nämndens tidigare beslut om kompletteringsbudget (§ 99). Beslutet innebar att beslutet om kompletteringsbudget skulle verkställas i samtliga delar, utom i den del det avsåg de fristående huvudmännens andel av de 90 miljoner kronorna för ökade pensionskostnader.

Beslutet om verkställighet av kompletteringsbudgeten har överklagats till Förvaltningsrätten i Göteborg. Förvaltningsrätten beslutade den 3 juni 2024 att beslutet i den del det avser verkställighet av de 90 miljoner kronorna i kompensation för ökade pensionskostnader inte får verkställas förrän domstolen avgjort målet (inhibition).

Förvaltningsrätten har förelagt nämnden att yttra sig över det som klaganden anför. Yttrandet ska vara förvaltningsrätten tillhanda senast den 11 juni 2024 kl. 11.00.

Grundskoleförvaltningen anser att överklagandet bör avslås. Detta då det överklagade beslutet enligt förvaltningens bedömning inte kan anses fattat i strid med lag eller annan författning. Grundskolenämnden har gjort en sådan prövning i verkställighetsfrågan som åligger den enligt 13 kap. 14 § kommunallagen (2017:725). Vid denna bedömning har grundskolenämnden varit medveten om att grundbeslutet, enligt förvaltningen, är rättsligt tveksamt och att utbetalning av medel vid det alternativ som beslutades inte kommer att ske samtidigt i enlighet med gällande rätt till de fristående huvudmännen i den del det avser 90 miljoner kronor i kompensation för ökade pensionskostnader. Dessa skäl ska dock vägas mot de effektivitetsskäl som talar för verkställighet i enlighet med det nu överklagade beslutet. Förvaltningen bedömer att skälen för att verkställa beslutet på det sätt som nämnden beslutat avseende de 90 miljoner kronorna väger tyngre, än skälen som klaganden anför mot verkställighet (dvs. att grundbeslutet är rättsligt tveksamt och att de fristående huvudmännen inte får del av medlen samtidigt som den kommunala verksamheten). Avseende verkställigheten av övriga delar av beslutet har det inte framkommit några särskilda skäl som talar emot att beslutet kan verkställas på det sätt

som nämnden har beslutat innan det har vunnit laga kraft. Sammanfattningsvis bör beslutet inte upphävas. Överklagandet bör i stället avslås.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att förvaltningsrätten har beslutat att inhibera verkställigheten i den del beslutet avser 90 miljoner i kompensation för ökade pensionskostnader innebär ekonomiska konsekvenser för den kommunala verksamheten på flera olika sätt. Bland annat handlar det om att flera skolor kommer att behöva upprätta åtgärdsplaner. Detta innebär bland annat att bemanningen behöver anpassas. Konsekvenserna utifrån ett ekonomiskt perspektiv redogörs för närmare i förvaltningens förslag till yttrande, se bilaga 1. Om det överklagade beslutet vid en senare tidpunkt upphävs av domstol i denna del kvarstår dessa konsekvenser fram till dess att nämnden har rättat beslutet och det nya beslutet därefter kan verkställas.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Att förvaltningsrätten har beslutat att inhibera verkställigheten i den del beslutet avser 90 miljoner kronor i kompensation för ökade pensionskostnader innebär konsekvenser för den kommunala skolans elever på flera sätt. Bland annat handlar det om att kvalitetshöjande insatser i syfte att öka elevernas måluppfyllelse tills vidare inte kommer att kunna genomföras och att färre vuxna i skolan får negativa verkningar för såväl arbetsmiljön som tryggheten och studieron. Att inte verkställa beslutet i denna del till de kommunala skolorna innebär också ökade utmaningar att möta elevers behov av särskilt stöd. Konsekvenserna ur ett socialt perspektiv beskrivs närmare i förvaltningens förslag till yttrande, se bilaga 1. Om beslutet vid en senare tidpunkt upphävs av domstol i denna del kvarstår dessa konsekvenser fram till dess att nämnden har rättat beslutet och det nya beslutet därefter kan verkställas.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 10 juni 2024.

Bilagor

1. Yttrande daterat den 7 juni 2024
2. Föreläggande daterat den 3 juni 2024

Ärendet

Grundskolenämndens beslut om verkställighet av kompletteringsbudgeten som fattades på sammanträdet den 21 maj 2024 (§ 99) har överklagats till Förvaltningsrätten i Göteborg. Förvaltningsrätten har förelagt nämnden att yttra sig över det som framkommer i överklagandet. Yttrandet ska vara förvaltningsrätten tillhanda senast den 11 juni 2024 kl. 11.00.

Beskrivning av ärendet

Grundskolenämnden beslutade den 26 mars 2024 om en kompletteringsbudget (§ 59). Beslutet innebar att medel skulle fördelas på följande sätt:

- 90 miljoner kronor avsätts till elevpengen för att kompensera skolenheternas ökade kostnader för avtalade förmånsbestämda pensioner,
- 5 miljoner kronor avsätts till den kommunala kulturskolan för att minska behov av ekonomisk anpassning i den elevnära verksamheten,
- 4 miljoner kronor avsätts till insatser för ökad måluppfyllelse,
- 1 miljon kronor avsätts för att utöka skärgårdstillägget fram till dess att detta långsiktigt regleras inom ramen för ordinarie budgetberedning.

Beslutet om kompletteringsbudgeten har överklagats till Förvaltningsrätten i Göteborg, som ännu inte avgjort målet. Med anledning av att beslutet överklagats fattade nämnden den 21 maj 2024 beslut om verkställighet av det överklagade beslutet (§ 99). Detta beslut innebar att beslutet om kompletteringsbudgeten skulle verkställas i samtliga delar, utom i den del det avsåg kompensation för ökade pensionskostnader till de fristående huvudmännen.

Grundskolenämndens beslut om verkställighet av kompletteringsbudgeten har överklagats till Förvaltningsrätten i Göteborg, som nu har förelagt nämnden att yttra sig i målet. Målet handläggs inom ramen för laglighetsbesvär.

Klaganden yrkar att det överklagade beslutet ska upphävas samt att förvaltningsrätten ska besluta att det tills vidare inte ska gälla (inhibition). Till stöd för sin talan anför klaganden bland annat följande. Beslutet är fattat i strid med lag och förordning. Beslutet innebär att resurstillskottet inte kommer enskilda huvudmän till del samtidigt som de kommunala utförarna och står därför i strid med skollagens likabehandlingsprincip och praxis. Ett kommunalrättsligt beslut som inte har vunnit lagakraft får inte verkställas om särskilda skäl talar emot det. Nämnden har beslutat om partiell verkställighet, trots att beslutet är rättsligt tveksamt. Beslutet är också fattat i strid med lagstiftarens intentioner och etablerad praxis. Det finns därför starkt vägande skäl mot verkställighet. Det saknas realistisk möjlighet att i efterhand rätta effekten av att resurstillskottet inte kommer huvudmännen till del vid samma tidpunkt. Att den kommunala utföraren bereds möjlighet att planera för satsningar under verksamhetsåret, utan att fristående huvudmän tillåts planera för motsvarande satsning är att undergräva den konkurrensneutralitet som lagstiftaren haft för avsikt att tillförsäkra huvudmännen.

Den 3 juni 2024 beslutade förvaltningsrätten att det överklagade beslutet i den del som avser verkställighet av de 90 miljoner kronorna i kompensation för ökade pensionskostnader inte ska gälla i avvaktan på att målet avgörs (inhibition).

Grundbeslutet om kompletteringsbudgeten är, enligt grundskoleförvaltningens bedömning, rättsligt tveksamt i den del det avser 90 miljoner kronor i kompensation för ökade pensionskostnader. Förvaltningen bedömer därför att det finns en inte obetydlig risk för att i vart fall denna del av beslutet kan komma att upphävas av domstol. Denna omständighet tillsammans med i vilken mån grundbeslutet kan rättas i efterhand om det upphävs, ska dock vägas mot de konsekvenser en utebliven verkställighet enligt det nu överklagade beslutet kan få.

Förvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen anser att överklagandet bör avslås. Detta då det överklagade beslutet enligt förvaltningens bedömning inte kan anses fattat i strid med lag eller annan författning. Förvaltningens bedömning och förslag till yttrande framgår av bilaga 1.

Protokollsutdrag skickas till

Förvaltningsrätten i Göteborg

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef styrning och ledning